

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Opolnomočenje učencev z izboljšanjem bralne pismenosti in dostopa do znanja – ZAKLJUČNE UGOTOVITVE PROJEKTA IN NAČRTI ZA NAPREJ

dr. Fani Nolimal, vodja projekta, Zavod RS za šolstvo
dr. Gašper Cankar, Državni izpitni center

NAMEN in CILJI projekta

„ Za izboljšanje BP ni hitrih rešitev. Doseganje ambicij terja svoj čas. Potrebno je, da vsi delamo v smeri istih ciljev in transparentno (kaj deluje in kaj ne).“

EU high level group of experts, Final report, september 2012, str. 32

„Modro je podpirati znanje in inovacije kot spodbujevalce naše bodoče rasti.“

EU high level group of experts, Final report, september 2012, str. 10

NAMEN in splošni CILJI projekta:

- prispevati k *zagotavljanju enakih izobraževalnih možnosti;*
- izboljšanju *dostopa do kakovostnega izobraževanja:*
  - integraciji ***učinkovitih didaktičnih strategij za doseganje višjih ravni bralne pismenosti*** v okviru formalnega izobraževanja;
- prispevati k *uresničevanju nacionalne strategije* (niz aktivnosti) za razvoj BP.

CILJI posameznih šol (sodelujočih v projektu):

- izboljšati *motivacijo in interes za branje*;
- izboljšati *tehniko branja in pisanja*;
- izboljšati *branje z razumevanjem*;
  - uvajati *bralne učne strategije (BUS)*;
- razviti *processe refleksije, metakognicije in samoodgovornosti*;
- izboljšati *učni jezik in učni pogovor*;
  - **IZBOLJŠATI DOSEŽKE v NPZ in mednarodnih raziskavah (PISA).**

TEORETSKA izhodišča
in
MODEL strokovne podpore

Bralna pismenost – PISA in PIRLS

Razviti zmožnosti učencev, da:

- *samostojno pridobivajo informacije,*
- *jih povezujejo in interpretirajo,*
- *si na osnovi informacij ustvarjajo celostne pomenske predstave in razlage pojavov ter dogodkov, razmišljajo o njih in jih vrednotijo,*
- *razvijajo argumente za takšno ali drugačno delovanje na osnovi informacij,*
- *se znajdejo v novih situacijah, kritično primerjajo, sklepajo itn.*

ČEMU razvijati BP?

(Anonimne izjave učen/cev/k v anketi o bralni pismenosti, Osnovna šola Dobravlje)

“... ker prideš dlje ...”

“... se lahko izobražuješ v več smereh ...”

“... se več naučiš, pomaga pri zaposlitvi ...”

“... da bomo bolje živeli in da nas ne bodo upali vršt na finto ...”

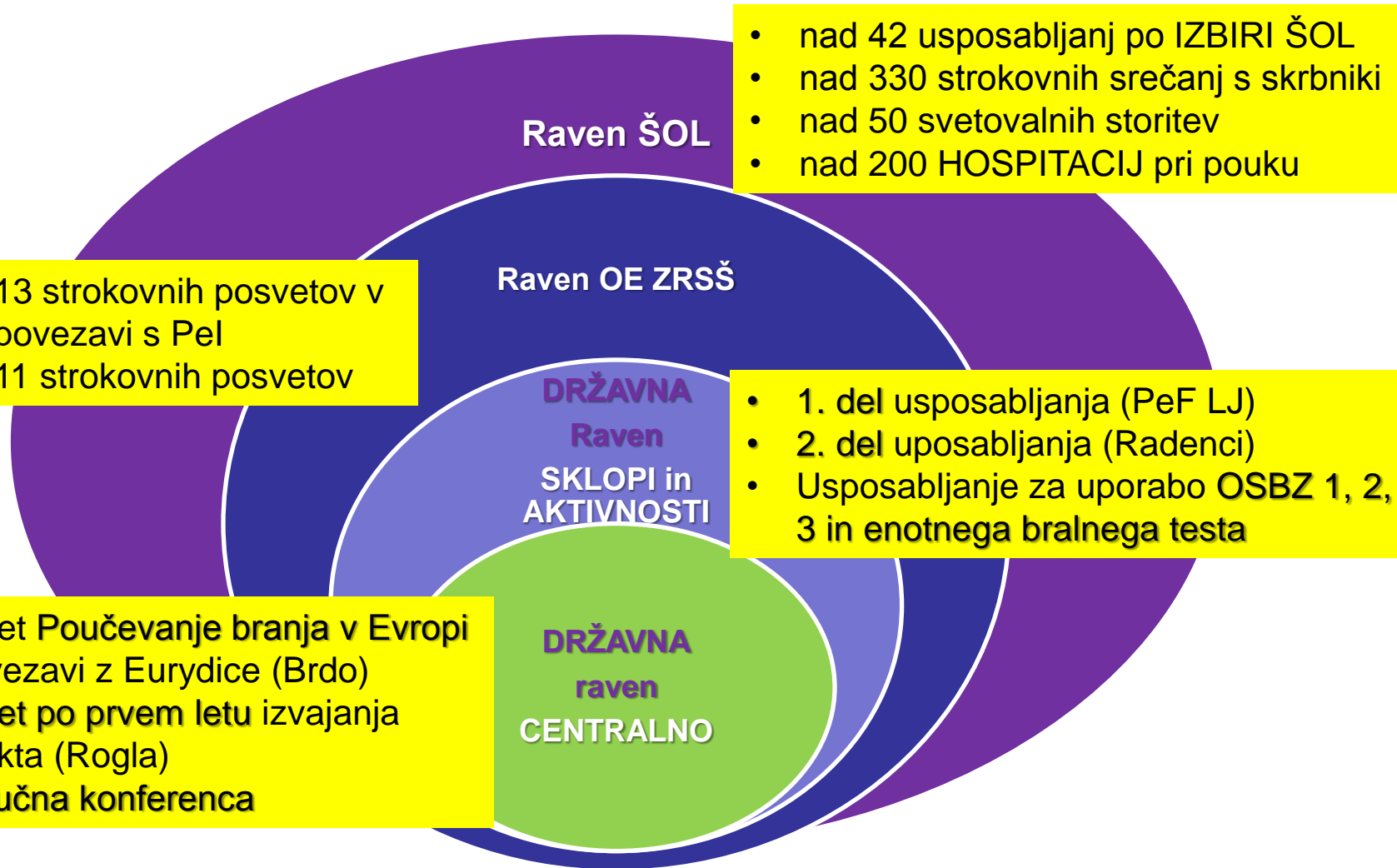

KAKO smo uresničevali zastavljene cilje?

1. Akcijski KORAK (AK): SEPTEMBER 2011 – MAREC 2012

Strokovno usposabljanje in podpora šolam

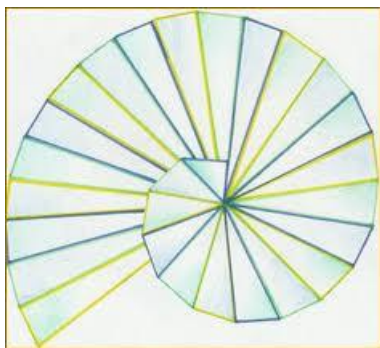

MODEL strokovne podpore šolam

PODPORA

SAMOREGULACIJA

Metodologija AR

Skrbniki šol

1. Akcijski korak
2. Akcijski korak
3. Akcijski korak

Vodja in člani ŠPT

**Spremljanje
in
evalvacija projekta**

Raziskovalna vprašanja

- Kako uspešno so šole realizirale cilje (operativnih načrtov) na področju:
  - motivacije za branje (10X);
  - bralnih učnih strategij (9 X) in branja z razumevanjem (6X);
  - tehnik branja in pisanja (7X);
  - učnega jezika in učnega pogovora (4X);
  - procesov refleksije, metakognitivnih procesov in samoodgovornosti?
- Kako so spremembe vidne pri dosežkih učencev na NPZ?
- Kako uspešno so se šole odzvale na razlike, ki izvirajo iz nestimulativnega družinskega okolja (kulturni in socialno-ekonomski kapital)?

Raziskovalna področja	Uporabljen instrumentarij
MOTIVACIJA ZA BRANJE – večja motivacija in interes	P: Vprašalnik bralne motivacije za mlajše učence P: Vprašalnik bralne motivacije za starejše učence P: Vprašalnik za učence o bralnih aktivnostih v prostem času in obisku knjižnic K: PISA/Vprašalnik SES
BRALNE UČNE STRATEGIJE – poznavanje in uporaba	P: Anketni vprašalnik o uporabi BUS - za učitelje K: Anketni vprašalnik za učence 2. in 3. triade V OBDELAVI!
BRANJE Z RAZUMEVANJEM – PODPORA in OBVLADOVANJE STRATEGIJ, ki pripomorejo ...	P: Načrt formativnega spremljanja K: Vprašalnik za učence o strategijah branja in razumevanja besedil (KOMB.)

TEHNIKE BRANJA IN PISANJA

– delo z besedilom: iskanje ključnih besed, iskanje naslovov ...

K: Enotni bralni test za učence 3. razredov

V OBDELAVI!

P: Test Ocenjevalna shema bralnih zmožnosti (OSBZ1, 2 ali 3)

BRALNA PISMENOST PRI VSEH PREDMETIH

– kompenzacija SES, višje povprečje ...

E: Vprašalnik o vplivu SES na NPZ

E: Dosežki na NPZ

METAKOGNICIJA, UČITELJEVA REFLEKSIJA

– prisotnost le-te ...

E: Polstrukturirani intervju z učitelji

K: Študija primera - končno kvalitativno evalvacijsko poročilo

K: Zaključno samoevalvacijsko poročilo

SPREMLJANJE POUKA

– prisotnost učnih dejavnosti v povezavi z bralno pismenostjo

V: Lestvica za spremljanje učnih dejavnosti v povezavi z bralno pismenostjo

V: Po opazovanju: krajši pogovori z učitelji in nekaj izbranimi učenci

V: Krajši avdio, video posnetki pouka in pogovorov: 10 šol, 13 posnetkov

Sintezne ugotovitve

Raziskovalna področja	Uporabljen instrumentarij	Realizacija DA/ DELNO/ NE
MOTIVACIJA ZA BRANJE – večja motivacija in interes	P: Vprašalnik bralne motivacije za mlajše učence P: Vprašalnik bralne motivacije za starejše učence P: Vprašalnik za učence o bralnih aktivnostih v prostem času in obisku knjižnic PISA/Vprašalnik SES	DA
BRALNE UČNE STRATEGIJE – poznavanje in uporaba	P: Anketni vprašalnik o uporabi BUS - za učitelje K: Anketni vprašalnik za učence 2. in 3. triade –	DELNO
BRANJE Z RAZUMEVANJEM – PODPORA in OBVLADOVANJE STRATEGIJ, ki pripomorejo ...	P: Načrt formativnega spremljanja K: Vprašalnik za učence o strategijah branja in razumevanja besedil (KOMB.)	DELNO Glej BUS!

<p>TEHNIKE BRANJA IN PISANJA</p> <p>– delo z besedilom: iskanje ključnih besed, iskanje naslovov ...</p>	<p>K: Enotni bralni test za učence 3. razredov</p> <p>P: Test Ocenjevalna shema bralnih zmožnosti (OSBZ1, 2 ali 3)</p>	<p>??</p> <p>NI CENTRALNO</p>
<p>BRALNA PISMENOST PRI VSEH PREDMETIH</p> <p>– kompenzacija SES, višje povprečje ...</p>	<p>E: Vprašalnik o vplivu SES na NPZ</p> <p>E: Dosežki na NPZ</p>	<p>DELNO (del krivulje)</p>
<p>METAKOGNICIJA, UČITELJEVA REFLEKSIJA</p> <p>– prisotnost le-te</p>	<p>E: Polstrukturirani intervju z učitelji</p> <p>K: Študija primera - končno kvalitativno evalvacijsko poročilo</p> <p>K: Zaključno samoevalvacijsko poročilo</p>	<p>DELNO</p>
<p>SPREMLJANJE POUKA</p> <p>– prisotnost učnih dejavnosti v povezavi z bralno pismenostjo</p>	<p>V: Lestvica za spremljanje učnih dejavnosti v povezavi z bralno pismenostjo</p> <p>V: Po opazovanju: krajši pogovori z učitelji in nekaj izbranimi učenci</p> <p>V: Krajši avdio, video posnetki pouka in pogovorov: 10 šol, 13 posnetkov</p>	<p>DELNO</p>

Interpretacija ugotovitev v luči ugotovitev študije EU

(Vir: EU high level group of experts, Final report, september 2012)

- Projekti za izboljšanje BP so večletni, npr. 4-in 5-letni, pa vse do 10 in več let
- Sodelovanje vseh ravni, vseh strank, vseh institucij, medijev – primer Poljska:
  - Vsi Poljaki berejo otrokom (2001)
  - Prvi nacionalni teden branja
    - Leta 2002 150 vasi, leta 2012 2800 vasi
  - 5 TV reklam
  - 14 kratkih filmov, ko znane osebe berejo svojim otrokom ...
  - Kampanja za podporo knjižnic ...

Nacionalne strategije pismenosti terjajo močno vodstvo in:

- jasno VIZIJO, usklajeno na vseh ravneh;
- obsegajo vsa ŽIVLJENJSKA OBDOBJA;
- vključujejo RAZLIČNE DIMENZIJE:
  - promocija, kampanja, ozaveščanje, podpora učencem z bralnimi težavami, kakovostno poučevanje, kakovostno izobraževanje učiteljev, vključevanje prostovoljcev, aktivnosti na državni in lokalni ravni;
- temeljijo na EVIDENCI;
- preverjanje/testiranje NOVIH PRISTOPOV;
- primerno FINANČNO podporo;
- redno SPREMLJANJE IN PREVERJANJE napredka, izvajanje podpore ...

(EU high level group of experts, Final report, september 2012, str. 35)

SAMOEVALVACIJSKA POROČILA ŠOL

“Škoda, da se projekt ne nadaljuje še naprej. Zdaj bo res vse odvisno od ravnateljev, kako bodo zadeve vodili in podpirali. Bil pa je zagotovo eden boljših projektov, ki je imel res uporabno in življenjsko vrednost.”

(M. Kokalj, vodja ŠPT)

PREDLOGI in NAČRTI za naprej:

- nadaljevati z uresničevanjem CILJEV projekta
- nadaljevati z MODELOM podpore:
  - AR/skrbniki šol
  - medsebojne/kolegialne hospitacije
- formirati MREŽE multiplikatorjev:
  - tematske in mešane;
- povezati se z mediji, institucijami:
  - na DRŽAVNI in LOKALNI ravni;
- zagotoviti potrebna SREDSTVA ...